Ե 6550 1891 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 8 ՇԱԲԱԹ 32 ԻՆԱՒԻ ՍԷՆԷ ԱԶԱՏ. ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 20 ՇԱԲԱԹ Ե 6550

20 ԲԱՐԱ

ԵՓՎԱՄԻ ԳԱՆՁԷՐԱՆ

Թաշրալար իչին սէնէլիք Մէճիտ 7

Սրանպոլ իչին » » 6

Բօսբա իւճրէթէ պիզէ աեիտ տիր

Պանդուխտի Էվրեար

Իսթանպոլտա, Քիւրքճիւ Խանընտա, ալթ գաթտա վագը 21 վէ 23 նիւմէրոլու մաղազալար.

مطبعه وادارەخانەسی استانبولده کورکجی خانده آلتقاتده واقع ۲۱ و ۲۳ نومرولو مغازەلر.

20 ԲԱՐԱ.

منظومهٔ افکار صاحب امتیاز و مدیر مسئولی قره‌بت یانوسیان

Ա. ՀԳԱՅԻՆ

Ս. Երուսաղէմ Բաթրիգ Ամեն. Տ. Յարութիւն Սրբազան հայր. Էնի ինթիխապ օլունան Քաղ. Ժողովա պիր Կոնդակ իրսալ իտէրէք, մէէմուրիէթլէրինի թէպրիք իթմիշ, վէ հագգլարընտա տուա վէ թէմէննիաթտա պուլունմուշ տուր.

Մխիթարեան Գեր. Խորէն Սրբազան, Ուրֆա առաջնորդլուղունան իսթիֆա իտիպ, պիր մանասթիրա չէքիլմիշ օլուղունտան, Քաղ. Ժողով Տ. Խորէն Սրբազանն իսթիֆասընը բէտտա իթմիշ, վէ Ս. Պատրիարք պիր թահրիրաթը մախսուսէ իլէ գարարը մէգքիւրու թէպլիղ վէ իշար իտէրէք մումայէյհ Սրբազանը, իյֆաեի վազիֆէսէ միւպաշէրէթ իթմէկէ տավէթ իթմիշ տիր.

Վիէննատա քեային Մխիթարեանլար Վանքը վանահայրը Ա. յարընեան գեռապայծառ, պիր վագրթատան պէրու Տէրսաատէթտէ պուլունմագտա օլտուղունտան, տիւն ագշամ Թոռնեան վէ Ծաղիկեան վարդապետլէր իլէ Բաթրիգխանէմիզէ կէլէրէք, Ս. Պատրիարք հայրընի ղիեարէթ իթմիշ, վէ եարըմ սաաթ գատար միւլագաթտա պուլունմուշլար տիր.

Ճումատա իրթէսի կիւնիւ մէճմուլ պիր զաթ թարաֆընտան Բաթրիգխանէմիզէ պիր մէքթուպլա 400 ղրուշ կէթիրիլմիշ օլուպ, Ս. Պատրիարք հայր.նէ թէսլիմ օլունմուշ տուր.

Մէքթուպտա թարիխ վէ եա իմզա օրմաերպ թիւրքճէ եազրըմըշ, վէ միւնտերիճաթընտան մէգքիւր 400 ղրուշուն խասթախանէմիզէ վէ ֆուգարալարա թէվզի օլունմասը, վէ քէնտիսի իչիւն տուա խալվէսի թալէպ օլունմուշ օլուպ, Ս. Պատրիարք հայր. օլ վէճհլէ իճրայի իյճապընը վէքիլի Գեր. Գաբրիէլ վրդ. է իհալէ իթմիշ տիր.

Խաթախանէմիզին թէնսիգիատվալի իչիւն 40ը միւթեճավուզ աթըպպա թարաֆընտան պիր բաբօրթօ գալէմէ այընտըղընը եաղմըշ իտիք. Իշպու բաբօրթօ Ս. Պատրիարք հայր.նէ թագտիմ օլունմուշ օլուպ, եարընքի Քաղ. Ժողովա իհալէ օլունաճագ տըր.

Մէգքիւր բաբօրթօտա, Սահմանադրութիւն ահքեամընճա, Հիւանդանոցուն հէյէթի իտարէսինէ իքի թապիպին տախիլ օլմասը, վէ պիր գօմիսիօնու մախսուս վասրթասրվլէ, մէգքիւր խասթախանէնին մէէմուրինի տախիլիէսի վէ պա խուսուս աթըպպանըն թային վէ իֆայի վազիֆէլէրինէ տայիր պիր լայիհա գալէմէ ալընմասը թէքլիֆ օլունմուշ, վէ պունլարըն հինի գապուլինտէ, զիքր օլունան 42 թապիպ տախի, զայրը մուայէնվազրթլարտա խասթախանէեի դիեարէթ իտէրէք, գարարկիր օլան մէվատտըն իճրասընա նէզարէթ, վէ քէնտի միւլահազալարընը Հոգաբարձութիւնա արզ իթմէկի տէրէօհտէ իտէճէքլէրինի պէեան իթմէքտէ տիրլէր.

Սամաթիատա քեային Վարդուհեան գըզլար մէքթէպինին թէվզիի միւքեաֆաթ ըէսմի կէչէն բաղար կիւնիւ Ս. Պատրիարք հայրէթլէրինին թահթը ըրեասէթինտէ իճրա օլունարագ, իքմալի թէտրիս իտէն 7 գրվ չակիրտանա չէհատէթնամէլէր վէ տիկէր չակիրտանա տէրէճէյի իսթիհգագլարը իլէ միւթենասիպ միւքեաֆաթլար թէվզի իտիլէրէք, միւխթէլիֆ լիսանլարլա նուսխագլար վէ երգլեր տախի օգունմուշ, վէ մէտտիհ ու էսնիէյի հայրէթի Բատիշահի պիլմիւնասէպ եատ ու թիզքեար իլէ զիվէրի լիսանը ուպուտիէթ վէ միւսատագաթ գըլընմըշ տըր.

ՏԱԹԻԼԻԵԷ

Սատրազամ ճէվատ, վէ Տախիլիեէ նազըրը Խալիլ Ռիֆաթ բաշա, վէ Զապթիեէ նազըրը Նազիմ պէյ էֆ. հաղարաթը, տիւնքի կիւն Մապէյնի Հիւմայունու Մէլիքեանէեէ ազիմէթլէ, պազը իրատաթը Սէնիեէեի ախզ իթմիշլէր տիր.

Շէյխիւլիսլամ տէվլ. սէմ. Մէհէմմէտ ճէմալէտտին էֆ. հաղր.նէ մուրասսա նիշանի Օսմանի իհսան պույրուլմուշ տուր.

Ռուսիա սէֆիրի Մ. Նէլիտօֆ, վէ Սբանիա սէֆիրի, վէ Իթալեա մասլահաթկիւզարը, տիւնքի կիւն Պապը Ալիեէ կիտէրէք, Սատրազամ վէ Խարիճիեէ նազըրը բաշալար հաղարաթը իլէ միւլագաթ իթմիշլէր տիր.

Էրզրում վալիսի ֆէրիդանտան Հասան Խայրի բաշա հաղ. տէվրէն Թօքթում գազասընա աղի մէթլէ, մալ վէ պանդ սանտրգլարը հիսապընը նազարը թէտգիդտէն կէչիրտիքտէն սօնրա, աշար միւզաեէտէսինէ մախսուս մահէլլէ գատար կիտէրէք վէ թէշվիգաթը լազըմէտ պուլունարագ, շու սաեէտ միւլթէզիմլէր թարաֆընտան պիր չօգ զամմ վուգու պուլմուշ տուր.

Բաշաի միւշարիէյհ հաղ. մերքէզի գազաեէ ճէլպ իտիլէն գուրա իմամլարը իլէ մուխթարան վէ բաբաս վէ բուհպանլարա, վէ էմրի իւզէրինէ պիր արաեա ճէմ օլունան էհալի վէ միւթէպէրանա խիթապէն, պիր չօգ նասիհաթլար խթաբյլա, պիր վաթանտա սաքին օլան էհալինին պիրպիրլէրինի մուհապէթլէ կէչինմէք վէ եէքաէկէրի հագգընա գարատաշ մուամէլէսի իճրա իթմէք լիւզումինի իսթար, վէ բիզայի ալիեէ զայրի մուվաֆըզ հալէթընը մէնինէ իգտամ իտիլմէք լիւզրէ քէֆալէթի միւթէսէլիլէեէ մէրպուրէն օլ պապաէ մէնէտլէր թանզիմ իթիրմիշ, վէ մէմուրինի մահէլլիեէ տախի էհալի Թարաֆընտան քէնտիլէրինէ միւրաճաաթ վուգու պուլտուղա ըբֆգ ու միւլանէթլէ մէթլէ մուամէլէ իտիլէրէք [illegible] ատալէթ վէ իհզագը հագ[illegible] մէսինի էմրունասիհաթ իլէ մէշիշտիր.

Տիւն Տէրսաատէթ վէ պիլատը սէլամսէտ Ռում Բաթրիգի ինթիխապը իչին Իսթանպոլոան իքի վէքիլ նասընա մէէմուր օլաճագ մուրաչխասլարը ինթիխապթը վուգու պուլմուշ տուր. Մ. Ժորժ Գաղանօվա վէ Մ. Վասիլաքի էֆ. Ժոանիտէս Պէյօղլու իչին, Տիօժէն Ֆիլտիսիս Վլանկա իչին, Նէթիս Խասքէօյ իչին, Վաֆիտիս Ալթըմէրմէր իչին, Տիամանտաքի էֆ. վէ Վասիլաքի էֆ. Ժոանիտէս Թաթավլա իչին, պու սօն ինթիխապ Վասիլաքի էֆ. Ժուանիտիսին նասպը իւզէրինէ հիւքմսիզ գալտըղընտան, տիւն ագշամ Թաթավլա իչին տիկէր պիր ադանըն ինթիխապընա միւպաշէրէթի օլունմուշտուր.

Ռում Բաթրիգինին ինթիխապը իչին վէքիլ նասպ իտէն էոնաֆ միեանընտա, մէյխանէճիլէր Մ. Գոնսթ. Գուրտ օղլուեու, գասասպլար Մ. Նէթիսի, ճանֆէսճիլէր Մ. Գոնսթ. Անանիատիսի, ճէվահիրճիլէր Մ. Հաճի Տիմ. Գոնսթանթինիտիսի, վէ ապաճըլար Մ. Վասիլիօ Կարուֆալիտիսի նասպ ու թաեին իյէմիշլէր տիր.

Մ. Ժագ Ժագօպօ վէ Գոսթաքի էֆ. Վաեանի Բաթրիգ նասպը իչին թէճէմմիւ իտէճէք մէճլիսի միլլիեէ Տէրգոն վէ Գալաթայի թաբաֆընտան վէքիլ նասպ ու ինթիխապ օլունմուշլար տըր.

Տէրսաատէթ ըրխթըվարը սահիպլէ իմթիեազընին թէշքիլինէ մէէզուն վէ մէճմուր օլտուղու Օսմանը անօնիմ շիրքէթինին նիզամնամէսի տախիլիսի, կէչէնլէրտէ Նաֆիա Նէզարէթինէ իթա գըլընմըշ, վէ լեսէթէդիգ, թահթը իրատէսի Սէնիեէտտէ պուլունան նիւմունէ վէ էմսալինէ մուվաֆըգ գլտուղու անլաշըլմըշ օլմաղլա, Ատլիեէ Նէզարէթինէ իրսալ իտիլէրէք, Մուգավէլաթ մուհարրիրլի. կինէ գալտ ու թէճարիպ իթտիրիլմէսի մուամէլէսի [illegible] սօնրա, Նէզարէթճէ իմզա [illegible] թաաթի իտիլմիշ տիր.

Թերգօս սու շիրքէթինին միւթէահհիտ օլտուղու ամէլիեաթը իքմալ իյէմէսինտէն տօլայը, Պանգաեա թէվզի օլունան 2000 լիրա քէֆալէթ ագշէսի, շիրքէթի մէգքիւրէեէ իատէ իթտիրիլմիշ տիր.

Իշպու 1307 սէնէսի էմնիեէթ սանտըղընըն մասաշ վէ մէսարիֆաթընը միւպէյեին օլուպ, մէգքիւր սանտըգ իտարէսինճէ թանզիմ օլունարագ, սանտըղընը գօմիսիօնու մախսուսունա իթա օլունան միւվազէնէ տէֆթէրի, զիքր օլունան գօմիսիօնատան պա մաղպաթա մագամը նէզարէթէ իրսալ իտիլմիշ տիր. Մի վազէնէեի մէգքիւրէեէ նէզարէն, եէքիւնիւ ումումինին 470,720 ղուրուշա թէնէզզիլ իթտիկի անլաշըլմըշ, վէ մաղպաթանընը միւտէրիճաթընը տախի մուվաֆըգը մասլահաթ կէօրիւլմիշտիր.

Հէր ալթը այտա պիր քէրրէ օլտուղու կիպի, պու տէֆա տախի մահքէմէյի ինթինաֆ թիճարէթ գըսմը ազասընտան Գատրի Մօլլա էֆենին մահքէմէյի ճինայէթէ, վէ Իսմայիլ Հագգը էֆենին ճիւնհաեա վէ Գաբրիէլեան Գաբրիել էֆենին տախի հէյէթի իթհամիեէեէ պէճաեէյլէրի իճրա գըլընմըշ տըր.

Իրան Տէրսաատէթ սէֆիրի սապրգը Միրզա Մօհսին խան հաղր. Թէհրանտան ալտըգլարը թայիմաթ իւզէրինէ, հոկտեմբերին նիհայէթինտէ Բէյթ Թարիգի իլէ օրաեա կիթմէք իւզրէ պուրատան հարէքէթ իտէճէք տիր.

Խասսա օրտուլի Հիւմայունիւն միւշիրի Բաուֆ բաշա հաղրնին ճիսրի Էրկէնի գազասընտա միւթէսարրֆ օլտուղու Սալարը չիֆլիկինտէ պիր պապ շէքէր ֆապրիգասը թէէսիս ու ինչասը իչին ռուխսաթ իթասը խուսուսունա, մէճլիսի խասսը վիւքէլա գարարը իլէ Իրատէյի Շահանէ չէրէֆսաուտուը պույրուլմուշ տուր.

Պազը Տախիլիեէ հավատիսաթը իչին սօն սահիֆէեէ միւրաճաաթ օլունա.

)(1)(

ՆԷՐԻՄԱ

ՀԵՂԻՆԷ Ց. Մ. ՀԱՃԵԱՆ

ՍԻՒԶԱՆ

1.

Հնդկաստանի Պէնարէս քաղաքին մէջ, Կանժ գետի ափանց վրայ կառուցեալ խիստ սիրուն ապարանի մը ընդարձակ և չքեղ պարտէզին դրան առջեւ, երկոս սիրուն տղեկներ մոխրագոյն և անհանդարտ պանկայի մը ետ զուարճանալու զբաղած էին, ձէնական ոճով զարդարուած պարտէզին մէջ տեղը՝ վարդագոյն մարմարէ աւազանի մը վճիտ ջուրը վեր քարձրանալով, ցողուն գետին կը թափէր ոլորտը գտնուած կանանչ մարգը ոռոգելով, փոքր ինչ հեռու ուրիշ ընդարձակ աւազանի մը վրայ բարձրացած տերեւախիտ նշդարիի մը շուքին ներքեւ երեք տիկնայք նստած, մերթ աշխատելով և մերթ խօսակցելով ժամանակ կանցնէին.

Այս երեք տիկնայց երկու ծաղկատիներէ մին, տիկին Մալվինա Նազարէնցն և միւսը տիկին Օլինկա Տէրուսին էին, իսկ տարեցը Մայր Աննան էր որ գլուխը կախած, և ակնոցը գրէին ծայրն իջած մեծ ուշադրութեամբ հուլպա կը հիւսէր.

Շահրիման Նազարէնցի և Վաղինակ Տէրունիի Պօլսէն Գալկիւթա գալ թելնէն ի վեր հինգ տարի անցած էր, ամեն գարնան, ամբողջ ընտանեօք, Գալկիւթայէն օդափոխութեան համար՝ Շահրիմանայ Պէնասէրի մէջ ունեցած այս ամարանոցը կուգային, գարնան երեք չորս ամիսներն անցնելու.

Փոքրիկ Արմենակն ու Արմենուհին որ պարտէզին դրան առջեւ կը խաղային, գրեթէ վեց տարեկան կայտառ և խիստ սիրուն տղեկներ եղեր էին, որոնք ինչպէս ըսինք, մոխրագոյն պապկայի մը հետ կը զուարճանային, տիկնայք Մալվինա և Օլինկա մայրենի գորովով մերթ ընդ մերթ իւրեանց հայեացքը տղոց վրայ կը դարձնէին.

— Ցորեկուան ճաշի ժամանակը կը մօտենայ և դեռ պարոն Հրանդ չեկաւ ըսաւ Մայր Աննա, արագ արագ ձեռքի գուլպան հիւսելը շարունակելով.

— Մեր պարոն Հրանդը ժամանակէ մը ի վեր է տարտամ վիճակի մը մէջ կերեւի, դու ալ նշմարեցիր քոյր իմ հարցուց Մալվինա Օլինկայի.

— Թերևս դեղեցիկ Պայատէր, ուշը դրաւած է, պատասխանեց Օլինկա ժպտելով,

— Պայատէր ի՞նչ ըսել է հարցուց Մայր Աննա միամտաբար.

— Պայատէրներն հնդիկ պարուհիներն են, որոնք պարիկներու նման պարելով, խաղեր կը ներկայացնեն.

— Այժմ կը մտաբերեմ, պարոն Հրանդ պարելու համար հոգի կուտայ. խեղճ տղան հոս նոյն տեսակ զբօսանքներէ զրկուելու հարկադրուած է, ըսաւ Մայր Աննա և նայուածքը պարտէզին դրան կողմը դարձուց.

— Կը ցաւիմ որ պատասխանեց Մալվինա մեր պատճառաւ պարոն Հրանդ զրկանաց ենթարկուած է, նա այս երկրին երբէք չը պիտի ընտելանայ, եթէ կարելի ըլլար իւր սրտին փափաքը կատարել դէթ ժամանակի մը համար Պօլիս վերադառնալով . . .

— Ոհ տիկին ըսաւ Մայր Աննա, զայն ընդմիջելով, եթէ պարոն Հրանդ մեր այս խօսակցութիւնը լսած ըլլար, սասիկ պիտի վշտանար, դիտէք արդէն թէ իւր ընտանեաց որ ստիճան յարեալ է.

— Ոհ այդ անուրանալի է, սակայն ժամանակէ մը ի վեր է խոհուն վիճակի մը մէջ է, անշուշտ Պօլսոյ մէջ վարած կեանքն ու բարեկամն կը յիշէ.

— Վաղինակ կը պնդէ որ պարոն Հրանդ սիրահարած է ըսաւ Օլինկա, մեղկօրէն բազկաթոռին [illegible] վրայ երկնալով.

— Պարոն Հրանդ հնդկուհիի մը սիրահարի՞. նա որ ընդհանուր հնդկաց գոյնը դարմ ընկուզի կեղևի կը նմանցընէ.

— Այսու հանդերձ ընկուզի միջուկի նման ճերմակ դէմքեր ալ կը գտնուի մէջերնին շարայարեց Օլինկա.

Այս միջոցին պարտէզին դրան առջեւ խաղցող տղաքները «փոքրիկ հայրի՛կը, փոքրիկ հայրիկը» գոչելով նորեկի մը վրայ վազեցին.

Եկողը պարոն Հրանդն էր, ճերմակ և կապոյտ երիզներով ասիւէ լայն բանթալօն մը և նոյնպէս լայն բաճկոն մը հագած էր, գլուխը խիստ բարակ հիւսուած՝ և լայն եզրով խարիբ զըլխարկ մը դրած, բոլորովին անճանաչելի կերպարան մը առած էր.

— Փոքրիկ հայրիկը ձեզի տեսէք ինչեր բերաւ ըսաւ, ձեռքը ուռած և լայն դրպաններուն զարնելով.

— Օն փոքրիկ հայրիկ մեզի գիրկդառ ըսաւ Արմենուհի պղտիկ թեւերն առ նա կարկառելով.

— Հապա՛, հապա՛, եկէք նայիմ իմ սիրունիկներս ըսելով մէն մին իւր դիրկն առաւ և պարտէզ մտնելով տիկնանց դտնուած կողմը յառաջացաւ.

— Ոհ տէր Աստուած ըսաւ Օլինկա, որչափ երես կուտաս տղոց, վար իջիր զաւակս ալ քու հասակդ տղայոց, մարդու գիրկ ելնել չը վայլեր, մանաւանդ որ պարոն Հրանդին ճանճրութիւն կուտաք.

— Անհանգիստ մի ըլլաք տիկին, այն ժամանակ մըն էր որ մերթ ընդ մերթ թեւերս կը թրջէին փոխադարձաբար, հիմայ այդպիսի վախ չիկայ, Արմենուհի, այս երկու խնձորները լէտի Գլարին տուաւ աղաչելով որ մին Արմենակին տաս, պայմանաւորը նախապէս ջուրը դրուի, և ճաշէն ետքը ուտեք, այս կարկանդակներն ալ օրիորդ Սիւզանը տուաւ, հաւաստելով թէ իւր ձեռքովը պատրաստած է.

— Ըսել է որ սըր Էտուարտ Մորթընի ապարանը դացած էիր, հիմայ կը խոստովանիմ որ հոն բնականարար մարդ ժամանակին անցնելը կը մոռնայ ըսաւ Մալվինայ, տիկին Օլինկայի հետ ժպտուն ակնարկ մը փոխանակելով.

— Ձեր կարծիքը անմիջապէս պիտի փոխէք երբ գիտնաք թէ օրիորդ Սիւզան գիս ջայլամի մը տեղ դրած է, և յիրաւի ալ սա լայնեզր գլխարկին քանի քայլեմ, ջայլամի մը չատ կը նմանիմ, բայց մեթէ այսօր ճաշելու

ԽԱՐԻՃԻԵԼ

ԱՀՎԱԼԸ ԲՈԼԻԹԻԴԷՑԵԼ

Բայց Դէրէ-Էօնպէնէ նամ Պէրլին դաղէթասը, ալաֆը։ Հոկտեմբերին 23 ինտէ Բուսիա Զարը իւշիւնճի Ա. Լէքսանտր հաղրէթլերինին, Պէրլինտէ իմբէրաթօր Կիլհամ հաղրէթլերինէ միւսաֆիր օլաճաղընը պէհան իտիեօր։

Նիմ բէսմի պիր դաղէթա, պու հավատիսի տէրճ իլէ, զիքր օլունան դաղէթանընն տայիմա մալիւմաթընը մէնապիյի մէվսուզէտէն ախզ իթմէքտէ օլտուղունու մազամը միւլահաղատա տերմիեան իլէմիշ տիր։ Մամաֆիհ իշպու հավատիսին քէմալի իհթիեաթլա թէլագգի օլունմասը լազըմ կէլտիկի իմիգատընտայըղ։ Պունա մուգապիլ, իմբէրաթօր իւշիւնճի Ալէքսանտր հաղրունին, նիհաթ վէ թէմայիւլաթը ռուլհճուեանէսի հագգընտա էմնիեթիմիզ պէրքէմալ տըր։ Տէյուէ թէլէկրաֆ դաղէթասընը Բօմա մուխպիրի, Բուսիա խարիճիէ նազիրը օլուպ մուվագգաթէն Իթալիատա պուլունան Մ. տը Կիէրս իլէ պիր միւլագաթատա պուլունաբաղ, մումաիլէյհ Մ. տը Կիէրսին պագաֆ սուլհ ու միւսալէմէթ իշին ֆէվգէլատէ մէսայի վէ իդատաթատա պուլունմուշ օլտուղունու քէնտիսինէ պէհանլէ չու վէճհլէ տէվամը մէգալ իլէտիկինի եազբէօր։

«Բուսիա Զարը հազր։ եալընըզ «մուհարէպէ» լաֆը թէլաֆֆուզ օլունտուգտա, տիթրէմէքտէ տիր։ Պիզիմ թէսլիհաթ վէ թէտարիքեաթը հարպիեէմիզ հագգընտա սէօյլէնիլէն չէյլերի իշլիթմէօրմուսունուզ, հիչ պիր թապուր պիլէ, պիր մոգսէպի թաարրուզքեարանէնէ մէպնի, պիր մահելտէն տիկէր մահալէ նաչ։ օլունմամըշ տըր, պիր, եալընըզ մէմալիքիմիզի, խարիճտէն կէլէճէք օլան հէր նէվի հիւճումէ գարշը, միւտաֆաեա միւգթէտիր պիր հալէ գօրմագ իսթէրիզ, էկէրչի ամիրալ Ժէրվէ Դրօնշթատ զիեաֆէթլերինտէն պիր թէէսիրաթ իսթիսհապ իթմիշ իսէ, օ տա չու տուր քի, Բուսիա Ֆրանսա հիւքիւմէթինի տսլա միւլահաղասըզ թէշէպիւսաթա սէվգ իթմէեէճէք տիր։

«Իքի հիւքիւմէթլէրլէ իքի բուէսայի տէվլէթ, եանի Զար իլէ Մ. Դարնօ հազարաթը, մէմլէքէթէյն էհալիսինին էքսէրիեէթի ազիմէսի, մուհարէպէեէ գարշը պուլունտուղունա գանաաթ հասրլ իթմիշլէր տիր։»

Մ. տը Կիէրսին ֆիլհագիգա պէօրլէ պիր լիսան իսթիմալ իտիպ իթմէտիկի թէմամը իլէ մալիւմ տէկիլ իսէ պիլէ, պու եօլտա իսթիմալի լիսան իթմէսի, պիլիճուհ մուվաֆֆըգը հագիգաթ տըր։

Տէրիբէ։ դաղէթասընընն թէէմինէն պէհանընա կէօրէ, Մ. տը Կիէրս իլէ մարգի տի Բուտինի, Մանցատան Միլանա կէլտիքլէրինտէ պիր միւլագաթատա պուլունուպ, պու միւլագաթ պիր չօգ զէման տէվամ իտէրէք, Բոմա Ֆրանսըզ սէֆիրի ժէնէրալ Մէնապրէա հազրը պուլունմուշ տուր։

Բարիստէ նէշր օլունան «Կոլուա» դաղէթասը, մարգի տի Բուտինինին Մ. տը Կիէրսէ Իթալիա թարաֆընտան իթթիֆագը միւսէյլէսէ գարշը, տէրէօհտէ իտիլէն թէահհիւտաթը թէպլիղէ մէէզուն իտիլտիկինի, վէ ժէնէրալ Մէնապրէանընն Ֆրանսա էֆքեարը ումումիեէսինի թէսքին իչին թէահհիւտաթը մէզքուրէ հագգընտա, Ֆրանսա ճիւմհուրիեէթինէ իթթայի մալիւմաթա մէէմուր իտիլտիկինի, վէ պինաէն ալէյհ չու նիշանէյի էմնու իթիմատ նէթիճէսի օլարագ, Ֆրանսա հիւքիւմէթինին Դրալ Ումպերթօեու սէլամլամագ իչին Բալէրմօեա պիր տօնանմա կէօնտէրէճէկինի պէհան իտիեօր իսէ տէ, պու հավատիսին սրհհէթի բէք տէ թէէմին իտիլէմէմէքտէ տիր։

Ինկիլթէրբատա բէք չօգ բիճալ Մօնցա միւլագաթընտա իթթիֆագը միւսէյլէսին հիւքմ ու մէթանէթինճէ պիր թէհլիքէ միւշահէտէ իթմէքտէ տիրլեր։ Թայմ իլէ Սրանդարդ դաղէթալարը պու պապտէ էֆքեարը ումումիեէյի թէէմին ու թէսքինէ սայ իլէ Բուսիանընն Իթալիաեը իթթիֆագը միւսէյլէսէ աերբմաղա մուվաֆֆագ օլմահաճաղընը պէհան իտիեօրլար։ Սրանդարդ դաղէթասը պիր սուրէթի միւթմէմինէտէ, չէօյլէ տիեօր «իթթիֆագը միւսէյլէս մէվճուտ օլուպ, գաթան խալէլբէզիր օլմամըշ տըր։ Իթթիֆագը մէզքիւր, սուլհ ու միւսալէմէթի ումումիեէ իչին պիր հէյեէթի իթթիհատիեէյի հագիգիեէ գալարգճա, Ինկիլթէրբանընն մաղհարը թէվէճճիւհաթը ֆէվգէլատէսի օլմագտա տէվամ իտէճէք տիր։

. .

Բօմատա իճթիմա իտէճէք օլան սուլհ ու սալահ գօնկրէսի, ախիրէն իճթիմաաթընա մանի օլաճագ պիր չօգ մէհազիր վէ էֆիշքիւլաթա օղրամագլա պէրապէր, էյնէ թէէճմիւ իտէճէք տիր։

Մէգքիւր գօնկրէ պաչ քեաթիպի, էվվէլ էմիրտէ հազրը պուլունմաղա սէօղ վիրիպ, մուախխէրէն Մ. Պոնկինին իսթիմալ իթտիկի լիսանտան միւթէէսսիր օլան Ալման ճէճլիսի մէպուսան ազալարընա եէնի վէ միւսթաճէլ պիր տավէթնամէ կէօնտէրէբէք, իշպու գօնկրէնին գօմիթէսի, էլեէվմ մէէմուրլիյէթտէ պուլունան վիւքէլչատէն Բուտինի, Վիլարի, Լուցաթի վէ Ֆերրարիս իլէ, վիւքէլայի սապրգատան, Քրիսբի, Ցանարտէլլի, Միչէլի, վէ Ճիօլիթթի վէ մէպուսանտան, Գավալօթթի, Մաֆի, Պովիօ, Գանցիօ վէ Իմպրիանիտէն միւրէքքէպ օլարագ թէչէքքիւլ իթտիկինի, վէ պինաէն ալէյհ գօնֆէրանսըն ուխուվվէթ (եղբայրակցութիւն) վէ սուլհ ու միւսալէմէթի ումումիէտէն պաչգա պիր շէյ արզու իթմէտիկինէ, պու հէյեէթին նասապը պիր թէէմինաթը քեաֆիյէ օլտուղունու, վէ Մ. Պոնկինին մուհարբիր մագամընտա էֆքեարը խուսուսիյեէսի հիչ պիր հիւքմի օլմատըղընա Ալման էհալիսի իլէ քեաֆֆէյի տիկէր ագվամա թէպլիղ վէ թէֆհիմ իլէմիշ տիր։

Պունտան մաատա պիր Բոմա թէլէկրաֆը, Մ. Պոնկինին գօմիթէ ազալըղընտան իսթիֆա իթտիկինի պէհան իտիեօր։ Շու հալտէ, մէզքիւր գօնկրէտէ Ալասս.Լօրէն մէսէլէսինին մէվզուու պահս ու միւզաքերէ օլմահաճաղընա գանաաթ հասրլ օլմուշ օլմաղլա, Ալմանիա մէճլիսի մէպուսան ազալարընտան էքսէրիսի, թէտարիքեաթը սէֆէրիեէլէրինի կէօրիպ, Իթալիաեա միւթէվէճճիհէն հարէքէթ իթտիքլէրի, ալընան խուսուսի խապէրլէրտէն անլաշըլմագտա տըր։

Թայմ դաղէթասընընն 14 հոկտ. թարիխլի նիւսխէսինտէ աթիտէքի հավատիս կէօրիւլմիշ տիր։

«Բուս ասաքիրինին Պէսարապիատա ճէմ ու թահշիտի, իքի նէթիճէյի միւնթիճ օլմուշ տուր, էվվել էմիրտէ, Բումանիա իթթիֆագը միւսէյլէսէ ֆէվգէլատէ մէրպութ վէ մուգայիէտ օլմաղլա, մուհարէպէ զուհուրինտէ հիւքիւմէթի մէզքիւրէ, Ալմանեա վէ Ավսթրիա-Մաճարիսթան տէվլէթլէրինէ, արագիսի իւզէրինտէն (Պէսարապիատան) Բուս ասաքիրինին միւրուրինի մէն իլէ, պէօյիք խրտէմաթ իյֆա իտէպիլիր, իքինճի նէթիճէ իսէ, եագընտա թէճէմմիւ իտէճէք օլան Սօպրանիէ մէճլիսինին, Վարնա վէ Բուսճուգ վէ Սիլիսթրէ գալէլէրինի թահքիմ վէ թագվիյէ իչին 23 միլեօն ֆրանգլըգ պիր թախսիսաթ գապուլ իթմէսի տիր։»

Պէրլին ահտնամէսի մուճիպինճէ, Պուլկարլարընն Բուսճուգ, Շումնու, Վարնա, վէ Սիլիսթրէ գալէլէրինի երգմալարը իճապ իտէր իտի, էկէրչի Պուլկարլար թէմամը իլէ չու վազիֆէյի իյֆա իթմէտիքլէրի հալտէ, պալէատէ զիքր օլունան չէհիրլէրին իսթիհքամաթընա գուվվէթ վէ մէթանաթ վիրմէք թէչէպպիւսաթընտա պուլունուրլար իսէ, Պէրլին ահտնամէսինին բուհ վէ մէալինէ մուխալիֆ հարէքէթ իթմիշ օլաճագլարը, վէ չու հալտէ մուահէտաթը մէվճուտէեէ բիաեէթ իտէն տէվլէթլէրին թէվէճճիւհաթընա նայիլ օլամաեաճաղլարը պէտէհի տիր։

ԷՎԼՕԲԱ ՎԷ ԶԻՆ

«Թայմս»ըն Սինկաբուր մուխպիրի, Շանկայտան 3 հոկտ. թարիխլի պատրը թէլէկրաֆլարա խթինատէն, Բէքինտէ մուգիմ տիէյի էճնէպիեէ սիւֆերաասընընն Զին հիւքիւմէթի իլէ գաթը միւզաքերաթ իթտիքլէրինի պէհան իտիեօր։

Ֆուքիէնտէ պաղը մահէլլի գարըշըգլարը զուհուրա կէլմիշ օլչուպ, սէվահիլին տիկէր մէվաղը յինտէ սիւքիւնէթ հիւքմիքերմատը։

ՍԲԱՆԵԱՏԱ ՄԱՎԶԷՐ ԹԻՖԷՆՔԼԷՐԻ

Նիմ բէսմի դաղէթալարընն թէքզիպինէ բաղմէն, Սբանիա հարպիէ նազարը իլէ Մավզեր ֆապրիգասը միեանընտա եէնի թիւֆէնկ իմալի իչին պիր մուգավէլէ ադատ իտիլտիկինէ տանիր օլան հավատիս թէհադգուզ իթմէքտէ տիր։ Սբանեատա քեային Բլաչէնչիա, էյպար, վէ տիկէր մահէլլէր ֆապրիգալարընա հարպիեէ նազարը թարաֆընտան թիւֆէնկ սիբարըշ իտիլէճէկի վատ գըլընմըշ օլտուղունատա, պու ֆապրիգալար սահիպլէրի Դօրթէս մէճլիսի ումումիսինէ հարպիեէ նազարը ալէյհինէ բրօթէսթօ իտէճէքլէր տիր։

ԷՎԼՕԲԱ ԲԻԱՑԱԼԸՆԸՆ ՀԱԼԻ

Ամերիգա էրպապը սարրաֆլեէսինտէն մէշհուր ճէյկուլ, կէչէն հաֆթա էվլօբա բիացալարընը էբէեիճէ թէնէզզիւլէ օղրաթմըշտը։

Մ. Կուլտ եարըմ միլեօն լիրատան իպարէթ պիր մէպլաղը ճէսիմլէ պօրսա օեունճուլուղունա պաշլաերպ, բէք չօգ իլերիեէ կիթմիշ, վէ էլան սերվէթի 25 միլեօն ինկիլիզ լիրասը գատար թախմին օլունմագտա պուլունմուշ տուր։

Միւմանիլէյհ էսհամ վէ թահվիլաթ ալէվրասընտա տերէճէյի նիհաեէտէ մէհարէթլէ չէօհրէթեապ օլմուշ տուր։

Մէսէլա, մէվգէյի միւշքիլտէ պիր շըմէնտըֆէր գումբանեասընընն հիսսէլէրինի միւպաեաա իտիպ ֆիլեաթընը եիւքսէլտիր, վէ մուախխէրէն գումբանեա մէվգէյի միւշքիլտէն գուրթուլտուգտան սօնրա, մէգքիւր սէնէալէր թէքրար թէտէնինի իտինճէեէ գատար սաթար։

Պու մուամէլէ իլէ պիր գաչ շըմէնտըֆէր գումբանեալարընը միւթէզարրուր իթմիշ տիր։

Մէմալիքի միւճթէմիա թէլէկրաֆ խաթթլարընընն սահիպի իմբրաթեաղը օլան գումբանեանընն պիր խայլի հիսսէլէրինէ մալիք օլտուղունատա, գումբանեանընն 20 միլեօն տօլար տէյնի օլտուղունու իչաա իտէրէք հիսսէլէրինի սաթմաղա պաշլամըշ տըր։

«Տերքէսըլ Մորկան» շիրքէթի սարրաֆիեէսի պուհրանը մէն իթմէք իչին թէլէկրաֆ շիրքէթինին տաեինլէրինի, իսքեաթա մէտար օլմագ ի ղրէ, 4 պուչուգ միլեօն տօլար իղրազ լիլէ պուհրանընն էօնիւնիւ ալմըշ տըր։

Ճէյ Կուլտ Միսսուրի շըմէնտրֆէրինին հիսսէլէրինի ծախի տիւշիրմէկէ գրեամ իթմիշ իսէ տէ, պու թէչէպպիւսի տախի սայիր պանքէրլէր թարաֆընտան մէն օլունմուշ տուր։

Միւմանիլէյհին մուամէլաթը բիացալարճա սուլի թէէսիրաթը մուճիպ օլմագտա իքէն, մաղլուպիեէթի պիր տէրէճէյէ գատար պօրսալարը թէէմին իմմիշ տիր։

Կէչէն հաֆթա ինկիլիթէրրա պանգասընտան 750.000 լիրա գատար Ամերիգատա կէօնտէրիլմիշ տիր։

Պունուն իւզէրինէ պանգանընն սպօնթասու 100տէ 45 չէգմասը մէէմուլ իքէն թէզեիա իտիլմէմիշ տիր։ Լօնտրա պօրսասընտա էսհամընն պայիրլերի միւշթէրիլէրրաէն զիեատէ օլմաղլա ֆիեաթը էսհամ թէնէզզիւլէ մէյլ իթմիշ տիր։

Արժանթին հիւքիւմէթի սէքքէյի խալիսէ իլէ օլան տուեունուն վատէլէրի իքի քէնէ թէմմուտ օլունմագ իզրէ պիր լայիհա թանզիմ իթմիշ տիր։

Պու սուրէթտէ էվլօբա պանքէրլէրի միւթէզարրուր օլաճագլար տըր։

Հինտիսթանտա պաղը իգլասլար վուգու պուլուպ, Հինտիսթան պանգասը իհթիեաթ ագչէսընտէն 125.000 լիրա սարֆընա մէճբուր օլմուշ տուր։

Բարիս պօրսասընտա 500 միլեօն ֆրանգլըգ Բուսիա խսթիգրազը ճէսիտի թահվիլաթընն թէտավիլէ իմրաճը միւնասէպէթի իլէ թահվիլաթը սայիրէ թէնէզզիւլէ եիւզ թութմուշ տուր։

Իշպու խսթիգրազընն սայիր եէրլերտէն զիեատէ Բարիստէ բաղպէթ պուլաճաղը մէրվի տիր։

ՊԻԵԵԻԻԲ ԹԷՇԷԲԻԻՐԼԷՐ

Մէտէնէյէթ իզթիգասընճա էն պիւեիւք վազիֆէլէրտէն պիրիսէ շիւքրանը նիյմէթ տիր, եանի, կէօրիւլէն պիր իեիլիքտէն տօլաեը թէչէքքիւր իթմէքլիք ֆազէլէթինի պիլմէք վէ իֆա վէ իճրա իթմէք տիր։

Ղազէթամըզ, տէվլէթճէ վէ միրլէթճէ սատագաթ վէ մուհապպէթ պօրճունու խալիսանէ իֆաեէ տէվամ վէ իդատամ իլէտիկի իչին պաղը էճհէլլէր վէ պէտխահլար եիւզունտէն միւթէմատի օն իքի սէնէ գօվալանըպ էնվայի ատամէթ վէ հագարէթլէր կէօրտիւքտէն, վէ բէք չօգ զարարլարա վէ զարուրէթլէրէ կէօքս վիրիպ թէհամմիլ իլէտիքտէն սոնրա, ագրպէթքեար

միտք չունի՞ք, չիտակը ես խիստ անօթի եմ։

— Մենք ալ քեզ կսպասէինք զաւակս ըսաւ Մայր Աննա, ահա Վանտալ կուգայ, անշուշտ ճաշը պատրաստ ըլլալու է։

Վանտալ երսուն տարեկան նիհար և միջահասակ հնդիկ սպասաւոր մ'էր. որուն սեաւ և փոքր աչքերը յօնիցը խոռոչներուն մէջ կը փայլէին։

— Ինչ կայ «դամիէ օյէ» (կաթով սուրճ) ըսաւ Հրանդ, սպասաւորին դիմաց դոյնը ակնարկելով։

— Եկայ իմաց տալու որ ճաշը պատրաստ է։

Նշդարիներով շրջապատուած, և սալարկը կոպճաքարով նախչուն ճամբայէ մը անցնելով, սպարանին դետնայարկ և մարմարաշէն սեղանատարէը մտան, ուր Ծերունի Բարսեղ և վաղեմի նաւաստի պարոն Մաթիաս սատրինճի մը առջև խոր մտածման մէջ ընկղմած, և ինքզինքին բոլորովին խաղին տուած ըլլալով, ընտանեաց ճաշելու համար սեղանատարէը մտնելն անդամ չը նշմարեցին։

— Բարև ձեզ Սիմէոն Ծերունիներ ըսաւ Հրանդ, տէր վկայ սա սատրինճը ես ալ պիտի սովրիմ, զի կը տեսնեմ որ անօթութեան տակալու ամէն ընտիր միջոցը գտեր էք ատով։

— Խեղճ Մաթիաս բարեկամս այս առաւօտ ամենամեծ սխալներ կը գործէ ըսաւ Ծերունին Բարսեղ։

— Հայր Բարսեղ, եթէ ձեզ համար կէս օրը քառորդ անցած առաւօտ, գոնէ իբր նախաճաշ ընդունելով հաճեցէք ճաշի սեղանը նստիլ։

Հրանդին այս կատակը ամենուն ծիծաղը շարժեց, սպասաւոր մը Ծերունի Բարսեղին նստած անուաւոր թիկնաթոռը հրելով սեղանին մօտեցուց, որովհետև խեղճ Ծերունին տարիէ մը ի վեր կաթուածահարած էր, ամեն ոք սեղան նստելով ճաշել սկըսան, Հրանդ որ միշտ կը շաղակրատէր, այս անգամ խոհուն կերպարան մը ունէր, տիկին Օլինկա Հրանտայ թախծութիւնը նշմարելով, արմուկովը Մալվինայի դպաւ և Հրանդը ցոյց տուաւ։

— Պարոն Հրանդ ըսաւ Մալվինայ այսօր դարձեալ ի՞նչ ունիս, համբակ դպրոցականի մը կը նմանիս։

— Էհ Աստուած իմ ես ալ չեմ պընդեր որ յաջողակ ուսումնաւարտ մը եմ, սա անգլիէրէնը դեռ չկրցի ուսնիլ, կը տեսնէք որ ձեր կարծիքը ճիշդ է։

— Մէկէն ի մէկ անգլիէրէն սովրելու եռանդնիդ ուսկի՞ց բորբոքեցաւ ըսաւ տիկին Օլինկա, դեռ վեց ամիս առաջ խիստ անտարբեր էիք այդ մասին։

— Ասկէ զատ յարեց Մալվինա ժըպտելով, երբ Գալկիւթա էիք, Շահրիման աղաչէց ձեզ որ անգլիէրէն սովրիք՝ չեմ գիտեր ինչ գործի մը համար, այն ժամանակ մերժեցիք, առարկելով թէ երբէք չը պիտի ընտելանաք այդ լեզուին։

Հրանդ այս խծբծանքէն ազատելու համար, խօսքն ուրիշ նիւթի մը վրայ դարձնել փորձեց։

— Նոր լուրն իմացա՞ք, Սըր Մորթըն երեք օրէն ընտանեօք Պէնարէսէն կը մեկնի։

— Հիմայ հասկցուեցաւ տխրութեանը պատճառը ըսաւ Օլինկա ժպտելով։

— Ո՞ր կողմ պիտի երթան հարցուց Մալվինայ աշխոյժիւ։

— Բաֆէնա պիտի երթան։

— Անշուշտ կուսակալութեան տեղակալի պաշտօնը զինքը անդ կոչած է։

— Ադէկ գոտ, ի պատիւ Պահարքաղաքի իշխանին մեծ խնջոյքներ տեղի պիտի ունենան, և որուն ձեզ ալ հրաւիրելու համար այս գիշեր Սըր Մորթըն ընտանեօք հոս պիտի գայ։

— Այս տեսակ հրաւէր մը չիտակը անընդունելի է, ըսաւ Օլինկա, հանդէսի մը ներկայ գտնուելու համար շոգեկառքով հարիւր յիսսուն քիլոմէթրը տեղ ուղեւորութիւն ընել, կարելի՞ բան է։

Հրանդ տիկին Օլինկայի այս իրաւացի առարկութեան վրայ փոքր ինչ տժգունեցաւ, Մալվինա Հրանդին մոքէն անցածը մասամբ գուշակած էր, ուստի յաւարտ ճաշուն սեղանէն ելնելով Հրանդին ըսաւ։

— Պարոն Հրանդ կաղաչեմ, իմ Պէնկալի վարդերս մէկ մը աչքէ անցնէք, կարծեմ թէ աւելորդ ոստերն կտրուելու ժամանակն է։

— Հաճութեամբ տիկին, ես ալ արդէն երկու երեք նոր վարդեր պիտի պատուաստեմ։

Հրանդ այս ըսելով պարէզի փոքր մկրատ մը գրպանը դնելէ յետոյ, տիկին Մալվինան թեւը առնելով միատեղ պարտէզ ելան, Հրանդ կը պատրաստուէր Պէնկալի վարդերուն գտնուած կողմը երթալ, սակայն Մալվինա զայն քաշեց բուրաստանի մը մէջ տարաւ հոն պամպուլի եղէգ յենաթոռի մը վրայ նստելով, Հրանդն ալ քովը նստեցուց։

— Եղբայր իմ ըսաւ, դու կը տառապիս և վիշտդ ինձմէ կը պահես։

— Ինչո՞ւ համար ազատալի։

— Որովհետև կացութիւնս չարդ բարձր օրիորդի մը սիրահարեցայ, երբէք նա իմս չը կրնար ըլլալ։

— Եթէ լաւ գուշակած եմ, օրիորդ Սիւզանի սիրահարած ես։

— Ճիշդ նոյն ինքն, կը տեսնես քոյր իմ որչափ դժբաղդ եմ, նա ազնուական և հարուստ է, իսկ ես, ոչ հարստութիւն ունիմ և ոչ ապագայ, մեր ամուսնութեան համար հօրը հաւանութիւն յուսալը պարզապէս յիմարութիւն է, կրնայ՞ի՞ որ դպցնէ մանդրս չը կրնալով յաղթել, տէրտ խստովանեցայ Սիւզանին։

(Շարունակելի)

ԹՇՆԱՄԻՈՒԹԻՒՆ ԵՎ ՍԻՐՈ

Տարիներ առաջ Գերմանիոյ մէջ Գերմանիոյ Գրողներու Միութեան հրաւէրով Գերմանիոյ Գրողներու Միութեան Գրասենեակի մէջ հաւաքուած էինք։ Ներկայ էին Գերմանիոյ գրեթէ բոլոր գրողները։ Ներկայ էր նաեւ Գերմանիոյ Գրողներու Միութեան նախագահ Ֆրիտ Ֆոն Ունրը։ Ներկայ էր նաեւ Գերմանիոյ Գրողներու Միութեան գրասենեակի տնօրէն Գերտրուտ Ֆոն Ֆրանկենբերգը։ Ներկայ էր նաեւ Գերմանիոյ Գրողներու Միութեան գրասենեակի գրագրուհի Գերտրուտ Ֆոն Ֆրանկենբերգի թշնամին։

Գերտրուտ Ֆոն Ֆրանկենբերգ ինքն ալ գրագրուհի մը եղած է։

մատոյցներն մեղրուպ օլարաղ... պունտան պիր պուչուղ սէնէ էվվել, եանի պէն մէքիզ եիւզ տօղուան սէնէյի վարիի ժօնլարընտա թարթիլե մէճպուր օլմուշ, վէ չու ուզուն միւտտէթ զարքընտա, հէր հաղգ պիղտէ ջուպ, վէ հէր հաղգ-սըզլըգ տիւ չէնէյերիմիզ թարաքընտա պուչղանմասը, միւթէատտիտ իմպարթլար իլէ կիւնէշ կիպի աչիքտար սուրէթտէ մէյտանա չըգըպ, վէ մալիւմ օլան նուֆուզքեար վէ ադըսըզ տիւչմէնլէրիմիզտէ պաղըլարը աղրէթէ կլուտիպ, վէ պաղըլարընտա, հիճապարընտան նաչի քէնտի էճէգլիքլերինի ինքեարէ մէճպուր օլտուգլարընը կէօրտիւկիւմիւզտէն վէ պիւտիկիմիզտէն, վէ պունտանտա գաթինազար, չու սինինի չէյխուսէթիմիզտէ, պաշգա պիր իշ տիւչունմէքլիքը միւշքիլաթընա տիւչար օլմագտան իսէ, օթուզ իքի սէնէ միւթէմատի տէվամ իթմիշ օլտուղումուզ ղազէթաճըլըգտա թէսլիսի ըուհ իթմէքլիկի տահա զիւատէ գօլայ վէ միւնասիպ կէօրտիւկիւմիւզտէն, պաղը զաթլարա միւրաճաաթլա պիր մուավէնէթ թալէպ իթմիշ իտիք։

Պու միւրաճաաթտան իւմիտիմիզ, նիհայէթ օն պէշ եիրմի կիւն թաթլըտէն սոնրա ղազէթամըզը տէվամ իթմէքտէն իպարէթ իտի. վէ կէրչի, էվվել էմրտե պիւտիւք պիր խահիշ վէ մուհապէթ իպրա զիյլե, իւմիտիմիզնէն վէ էիրմի միսլինտե սէօղլէր վիրիլտի, իմզալար վիրիլտի, վէ բարալար տախի վիրիլտի վէ սարֆ օյունտու իպէ տէ, արատան թամ ալթը էտտի այ կէչտի, ղազէթամըզ չըգարըլամատը, չիւնքի, տէօրթ պէշ էֆքեար վէ իտտիաեը ամիրէչտիրիպ իմմիզամ իթնիքմէքլիք զամանը միւմքին օլմատը, վէ պիզնէ ալթը եէտի սէնէ տահա կէչտէ միւմքին օլամատեաճաղը, պիր մուրէթիզ ապիւտտե անլայըլտը։ Թէքմիլ ապոնէլէրիմիզ, պէնթապալ սաեիր ղազէթա օգուզմաղա մէճպուր օլտուլար, թէքմիլ զիմէմաթըմըզ մահվ օլտու, վէ ղազէթամըզընը իսմի պիլէ ունուտուլմատա պաշլատը։

Պու արատա կէրչի պիր չօգտա չիր քին վէ էսէֆամիզ հալէր վուգուպուլտու իսէտե, նիհայէթիմիզ պունտան զանատե պիր չէյ սէօյլէմէք օլմէնէպ, իլլա բէրտեեի սիւքիւթ իլէ սէթը իյլէմէք օլտուղունտան, անճաղ չու գատարը սէօյլէրիզ քի, մէղքիւբ թաթիրմիզ թամ օն այ սիւրիւզ, վէ պու ուզուն միւտտէթտէ իչէ անճաղ իզզէթլուէսեան վէ կիւլպէնկեան վէ թաշճեան էֆէնտիլէր իլէ սաեիր պիր գաչ էֆէնտիլէր թարաֆընտան զոհուրա կէլմիշ օյան համիյէթ վէ սախավէթ սաեէսինտե հէմքէնտիմիզ կէչինէպիլմիշ, վէ հէմատ մաթպաամըզ աչըգ գալապիլմիշ տիր։

Զօգ թէչէքքիւրլէր իտէրիզ ճէնապը Հաղգա քի, մէղքիւբ միւտտէթտե պիւթիւն պիւթիւն տիւչարը մէյտուսիյէթ օլմահաճաղ մէրթէպէլերտե պիղե գուվվէթ վէ ճէսարէթ իհսան իյլէմիշ տիր, վէ չօգտա փէչէքքիւրլէր իտէրիզ քի, ագրպէթքեար սահեյի վէպրիֆվահէյի հաղրէթի Փատիշահտե, պունտան եէտի մահ մուղատտէմ ղազէթամըզը եէնիտէն ինթիշրե պաշլահապիմիշիզ տիր։ Վէ թէչէքքիւրլէր թաղտիմ իտէրիզ պաւլատե գիքրլէրինի կէչտիկիմիզ էֆէնտիլէր իլէ, սօնրատան գօլայլըգ հիմմէթ իտէն իզզէթլու Յովսէփ էֆէնտի Գալաֆեան, Յովհաննէս էֆէնտի Յակոբեան, Յարութիւն էֆէնտի Գարամանեան վէ սահիր պաղը զաթլարա քի, ղայրէթ վէ ճէսարէթիմիզին թէզեիտինի մուճիպ օլմուշլար տը։

Կէրչի մարտ 14 տէ ղազէթամըզը եէվմի օլարաղ եէնիտէն ինթիշրե պաշլամաղլըգ իգ պալինէ նանիլ օլմուշուզ տուր, լաքին, արատան օն այ կէչմիշ օլմասը ճիհէթլէ, տէվամընտա թապիաթիյլէ էնվահի միւշքիլաթա թէսատիւֆ իտիլէճէկինտէն, մէղքիւբ միւշքիլաթը տէֆինէ հիմմէթ իյլէմէքլիք ալիճէնապլըղընտա Թաշճեան Սարգիս էֆէնտի իլէ Գալչինեան Պապիկ էֆէնտի տէրիւհտե իյլէտիքլէրինտէն, եէտի այտան պէրու կիւզէլճէ տէվամա մուվաֆֆադ օլտուգտան պաշգա, իշթէ պու կիւնտե, սահեէի թարագդըեաթվահեէյի հազրէթիթաճտարիտե, հէրքէսին արզուսու իւզրէ, դըթասընը պիւեհիթմէկէ միւդթէսիր օլապիմիշիզ տիր։ Իմտի, արթըդ պու կիւն, պալէատեքի թէշեքքիւրի ազիզէրիմիզին թէքերրիւրիյլէ պէրապէր, միւմիլէյհ Թաշճեան Սարգիս էֆէնտի իլէ, ալելխուսուս հէր վագըթ քէմալի ինսանիյէթ իւզրէ հէր նէվի թաճիզլիկիմիզի չէքմէքտե, վէ հէր նէվի գօլայլըղընտա հիմմէթ իյլէմէքտե օլան Պապիկ էֆէնտիյէ, վաճիպատէն պուլունան թէչէքքիւրի ազիմիմիզի, ալէնէն թաղտիմ իտէրիզ։

ԹԷՔԲԱՐ ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Մուրատեան վարժարան մէսէլէսի, պէյն էլ խալգ կիւնտէն կիւնէ էհէմմիյէթթ քէսպ իթմէքտե տիր, հալէա չօգլար պիղտէն, կէրէք չիֆահէն վէ կէրէք թահրիրէն մալիւմաթ իսթէմէքտե, վէ հաթթա պաղըճարտա, Փաթրիգխանէ թարաֆընտան պունուն թահգրդ վէ թէֆթիշլէ պաշլանըլտըղընտա, լաղըմ կէլէն մէսարիֆաթ իչին բարա վիրմէկէ հազը պուլունտուգլարընը վատ ու պէնան իյլէմէքտե տիրլէր. հալ պու քի, հէնուզ պիլմէեիզ, եէնի մէճլիսլէրիմիզ, օլ խուսուսատա նէ՞ էֆքեարտա տբրլար, էվվէլքիլէր կիպի տույմամաղլըգ թարիգնի՞մի թուրթմաղտա տրրլար, եօգսա, հէնուզ եէնի օլտուղլարընտան, թահթը թէղեքքիւրե՞ ալմադ իչին պիր վագթը միւնասիպ՞ մի պէքլեմէքտե տիրլէր։ Յօղրուսու, շիմաքքի հալ, պիզ պու եէնի Վարչութիւն կիւնիւնտե տախի պիր շէյ եարբլաճաղընը չօգճա իւմիտ իթմէքտե տէկիլիզ. լաքին, պու ալէմ աճաեիպտիր, պաղը տէֆթա հիչ մէէմուլ օլունմասան շէյ տախի օլուր։

Էսէֆ օլունուր քի, ումումի խալգ իւզէրինտէ նէ գատար արզու, ղայրէթ վէ իւմիտ կէօրիւլմէքտե իսէ, նիչէ բուհանի վէ ճիսմանի նուֆուզքեար զանն օլունան զաթլար իւզէրինտե տախի, մուղայիրի օլարաղ, պիւթիւն պիւթիւն վաղիֆէսիզլիք, ղայրէթսիզլիք վէ իւմիտսիզլիք էսէրլէրի կէօրիւլմէքտե տիր, շէօյլէ քի, ալէսսէվլիյէ պասմա գալըպ օլարաղ շու աթիտէքի սէօզլէրի սէօյլէեէրէք, քէնտիլէրին իւմիտսիզ օլտուգլարընը պիլիրրտիրքտէն պաշգա, խալգըն իւմիտ վէ խահիշինին մահվընա տախի սէպէպ օլմատա չալըշմագտա տբրլար. իշթէ պաշլընճա սէպէպլէրի,

1. Ա՛տամ սէնտէ, էկէրչի պիզիմ հաղգըմըզ օլմուշ օլսա իտի, մէկէրչի շիմտիեէ գատար պրրագըրլա՞ր մը իտի, էլպէթթէ տավատա գը՛ամ իտիպ գաղանըրլար իտի։

2. Ա՛տամ սէնտէ, ալթմըշ սէնէտէն պէրու, նիչէ տէֆալար գալգըշանլար օլմուշ իսէ տէ, պաշա չը գարամա՛ըշլար, վէ քիւչիւք տիւշմիւշլէր տիր։

3. Պու գատար երէսփոխանլար, վէ պու գատար մէճլիսլէր ապալարը, վէ պիւեհիւք վէ ղէնկլէն զաթլար, հաղգըմըզ օլտուղունու պիլմէօրլար տա, եալընըզ Մանզումէ՞մի պիլիէօր, տիկէր ղազէթալա՞ր նիչին հիչ պիր շէյ եազմաեօրլար։

4. Հիչ Մխիթարեան վարդապետլէր ամը պիղե վիրիրլե՞ր մի։

5. Հէմատ, էֆէնտիմ, ալթմըշ եէթմիշ սէնէ օլմուշ, իշ իշտէն կէչմիշ, արթըգ միւրուրի զէման վար տբր, պիզճէ լագըրտըսընը պիլէ իթմէք ապէս տիր։

6. Միւմքի՞ն մի տիր, էֆէնտիմ, էկէրչի հաղգըմըզ օլսա իտի, Մըխիթարեանլար, պու եօլտա պիր հաղգըրդաղ ճէսարէթ իտէպիլիրլէ՞ր մի իտի, պէսպէլլի հաղգ օնլարընը տբր։

Վէտէ պունդանա պէնդէր տահա պիր թաղրմ պօշ լաղըրտըլար իթմէքտե տիրլէր. հալպու քի հիչ պիրի հէնուզ պու կիւնէ գատար իշի լաեըգըլլա պիլմէքտե օլմաեըպ, անճաղ բարազան կիտ՛ի՛ չիթարիկինի թաղլի՞ իյլէմէքտե տիր, հիչ պիրի իշէ էհէմմիյէթ մի՛՛ տրպ վէ զիհն ու վագըթ սարֆ իտէրէք, վէ քիթապլար զաղէթալարը օգուեարագ քէսպի վուգուֆ իյլէմիշ տէկիլ տիր, վէ հաթթա, թէքմիլ մէճլիսլէրիմիզտէ, վէ միլլէթճէ մէէմուրիյէթլէրտե պուլունանլարըմըզտա, տիւեէպիլիրիզ քի, պու մէսէլէ հաղգընտա զիհին եօրմուշ, միւթալաա իթմիշ, վէ պիզիմ գատար եօրուլմուշ իւչ տէօրթ քիշի պուլունմագտա տէկիլ տիր։ Սէօյլէտիքլէրինին քեաֆֆէսի վահի տիր, եալան տբր, քիւբ կիպի պաշդալարը սէսլէրինէ գարշըլըգ աքսիտպ սէս վիրմէք տիր, գիրա ալթմըշ սէնէտէն պէրու, նէ Փաթրիգխանէմիզ վէ նէ տէ էշմիաժին թարաֆընտան ըէսմէն տավաեա գըեամ օլունմամըշ տբր, հիչ պիր մահքէմէեէ միւրաճաաթ իտիլմէմիշ տիր, վէ հաթթա ըէսմէն հիչ պիր մալիւմաթ ախզընտա պիլէ գալգըշըլմամըշ տբր, իլլա, ալթմըշ սէնէտէն պէրու, մէղքիւբ պօշ լաղըրտբլար, պօշ շիւբհէլէր վէ պօշ գօրգուլար իլէ սարֆը էվգաթ իտիլմիշ տիր։

Կէրչի, ալթմըշ սէնէտէն պէրու, պու վասիյէթին լաղըրտըսը, Փաթրիգխանէմիզտէ պիր գաչ տէֆթա կէչմիշ տիր, լաքին, էսէֆ օլունուր քի, գավանին վէ նիզամաթ տալիրէսինտե օլարաղ հիչ պիր թէչէպպիւս ղայրէթի կէօրիւլմէտիքտէն պաշգա, չօճուգճա ֆիքիրլէր իլէ տէ պիր թարաֆա աթըլմըշ տբր. մէսէլա եէտիմիզտե պուլունան, վէ հոգելոյս Մատթէոս կաթողիկոսուն փաթրիգ լիկի զէմանընտա եազըլմըշ օլան պիր մէքթուպտան անլայըլտըղընա կէօրէ, պիր տէֆթա լաղըրտըսը աչըլտըղընտա, ամիրալարըն հէմ սօֆուլուղունա վէ հէմտե թէքէպպիւրինէ թօգունտուղունտան, Սամուէլ Մուրատեանը, Ինկիլիզ մէմալիքինտէն Մատրաս չէհրինտէն օլմասընը իչիմտիքլէրի կիպի, «ա՛, օ Բրօթէսթան օլմալը տբր, քի՞մ պիլիր նիյէթլէրի նէ տիր, պէսպէլի միլլէթիմիզի Բրօթէսթան իտէեէքլէր տիր... վէ հէմտե, մէկէրչի պիղ անլէրին քարալարընամը միւհթաճըզ, մէկէրչի պիղ իսթէր իսէք, մէքթէպ աչմաղմըեըզ, օ գատար բարա վիրէմէղմիեիզ...» տիեէրէք, ատէթա հիտատէթլէնէրէք սէօզիւ գաբաթմըշլար տբր։

Պատէհու, Մխիթարեանլար պունտան օն պէշ սէնէ էվվել, Փարիսէքի պէշ եիւզ պին ֆրանգ ալըպտա Մուրատեան վարժարան նամըյլա աչտըգլարը պիր միւքէլէֆ գօնաղը, 600 պին ֆրանգա սաթաճագլարընտան, չուեու պուլուզունտա, նասըլքէ Մասիսին 1874 սէնէսի յուլիսի 23 իւ թարիխլի վէ 1859 նիսէրօլու նիսսխէսինտե օգունմագտա տբր, հէր նասրլ իսէ Փաթրիգխանէ պիր թէլաշա ճիւշերէք, իշի անլաեըպտա ֆճապընը իճրասընը տիւշիւմէք իւզրէ պիր գօմիսիօն թէչքիլ իյլէմիշ օլուպ, վէ չու աթիտէքի ղէվաթտա, մէղքիւբ գօմիսիօնագաղ թայէին օլունմուշլար իսէ տէ, նէ եաբտըգլարը անլաշըլտամըշ տբր։

«Փարիզի Մուրատեան վարժարանի խնդրոյն համար յանձնաժողով մը ընտրուեցաւ, որոյ պաշտօնը պիտի ըլլայ տիշեալ վարժարանին հրիտակը քննել, Սամուէլ Մուրատայ կտակին համեմատ հաստատուած վարժարանին նպատամբ նայոցս միջամտելու կամ հսկելու մինչեւ ո՞ր աստիճան իրաւունք ունենալն ստուգել, վարժարանին արդի վիճակին վրայօք պէտք եղած ծանօթութիւններն ստանալով տեղեկագրել առ Վարչութիւնն այն միջոցները՝ որով կարելի պիտի ըլլայ մեր իրաւունքները ձեռք բերել։

Ցիշեալ յանձնաժողովոյ անդամ ընտրուեցան

Տիգրան	էֆ.	Եուսուֆեան
Մկրտիչ	»	Աղաթօն
Յարութիւն	»	Մէրեէմգուլի
Կարապետ	»	Իսթիւճեան
Համբարձում	»	Իբէքճեան
»	»	Սլաճճեան
Օգսէն	»	Խօճասարեան
Մարկոս	»	Աղաբէկեան
Թադէոս	»	Պէկեան
Յակոբ	»	Պարոնեան
Խաչատուր	»	Մխակեան

Մասէս, Թիւ 1559, յուլիս 23, 1874։

(Իսկնամբ եարբ)

ՄԷԳԱՏԻՒ ԻԼՄԻ ՀՈՒԴՈՒԴ

Կէչէն կիւնլէր մա մէՀՈՒՆԻյէէ իլան, վէ հէր քէսին օգուտմասընը, վէ քեաֆֆէյի մէքթէպլէրիմիզտե տէրս քիթապը մադամընտա օգուտուրուլմասընը արզու վէնասիհաթ իյլէտիկիմիզ մէղքիւբ Մէպաամի Իլմի Հուդուդ նամ մէքթէպի հուդուդու Շահանէ մէէզունլարընտան, վէ Իզմիտ ճէղա մահքէմէսի ըէյիսի Հիւսէյին Ղալիպ էֆէնտինին էսէրի պէրկիւղիտէսի օլան, վէ քիթապճը Առաքել էֆէնտի թարաֆընտան, Շերքէթի միւրէթթիպյէնէ մաթպաասընտա կիւզէլճէ թապ իթտիրիլէրէք, 10 ար ղուրուշա սաթտըրլմագտա պուլունան քիթապտան ուտմամ խալգըմըզը իսթիֆատե իյլէմէսինի արզու իյլէտիկիմիզտէն, կէրէք միւէլլիֆի վէ կէրէք նաշրի օլան միւմանիյէհիմա էֆէնտիլէրե թագտիմի թէչէքքիւրլե այնէն տէրճինէ պէտ իյլէմիշիզ տիր։

«ՄՈՒԴԱՏՏԻՄ»

«Գէմալի իֆֆէնտիսար վէ մէՀՈՒՆԻյէթլէ կէօրիւլիւեօր քի, հէր քէս իլմի ճէլիլի հուդուդուն գատրինի թէսլիմ, վէ հէր ֆիքրա իչին լիւզումու վուգուֆունու թասդիգ թէմէկէ պաշլամըշ տբր։

«Պիր քիմսէ պուլունտուղու մէմլէքէթին գանունլարընը պիլմէզսէ, օ մէմլէքէթտե եաշատամաղ ֆիքրի, էվաեիլտե, նէ գատար վահշի կէօրիւլմէքտե իտիյսե, շիմտի տէ պիր քիմսէյին դանունա ասլա ին

)(1)(

ՀԱՅՏՈՒՏԼԱՐ ՍԷՐԿԷՎԻՏԷՍԻ

Մէ-էլլէթ ԲՕՆՍՕՆ ՏԻՒ ԹԷՐՕՅ

ՄԻԲԱՊՕ ՄԱՎՈՒՆԱՍԸ

1.

Յիւրանս պիր չայ օլուպ պէօրէնք պիր նէհր իթլագընա սէգատը։

Մէնպայընտա պիր սէյլապ թէչքիլ իպդէն պու նէհր (Հայ) միւթէպէնիթ Ալբ տաղլարը իչէրիսինտէն քէմալի շիտտէթ վէնիրթլէ ճէրէեան թիպ, պատէհու եավաշ եավաշ կէնիշլէնէրէք, տիկէր պիր չօգ մէճրալարընը տախի սուլարը գաթըլարագ պիւսպիւթիւն քէսպի ճէսամէթ իտէր, վէ Ամէրիգա չայլարընա պէնդէէն Ֆրանսանընն մէմալիքի ճէնուպիեէսինտե վագը Բրօվանս էեալէթինին վասի վէ միւնպիթ թվալարընտան քէմալի սիւքիւնէթ վէ տէհշէթլէ իլէրու-լէեիպ, օրատա Բօն նէհրինէ պիթթէսատիւֆ անընա գարբշը։

Պիր գաչ միլ մէսաֆէտէն, նէհրի մէղքիւբ միւխթէլիֆ շէքլ ու մէնզարէտե կէօրիւնիւր։ Էքսատէն հարէքէթ օլունուպ տա՝ Վերել նամ քիւչիւք քէօեէ հաքիմ օլան պաերը թէրէսինէ միւվասէլէթ օլունտուգտա, ճատտե եօլուն հէր իքի ճիհէթէ թագսիմ օլունտուղու կէօրիւլիւր։ Մահէլլի մէղքիւրտե, իւզէրինտե իքի լէվհա պուլունան պիր տիրէք միւշահէտե օլունուր։ Սօլ ճիհէթի լէվհասը իւզէրինտե Բէրեի-ե-սէֆէր վէ տիկերի իւզէրինտե Ալէ Դուլբը սէֆէր իպարէլերի եաղրը տբր։

Շու իշարէթի օլունան մահէլլերտէն պէր սէյեար պիրինճի եօլու թաադիպ իթսե; պէր սաաթ սօնրա պիր տաղ քէնարընա միւվասէլէթ իտէրէք, օրատան աշաղրեա տօղրու պաղտգտա, մուճիպի հայրէթ վէ ճէսամէթ պիր մէնզարէ կէօրէճէք տիր քի, պու տա հէր թարաֆընտա քէօլլէր վէ չէհրլէրլէ թէկելին խիլմիշ ուղագտան Լիպրօն միւթէսէլսիլ տաղլարընտան պիրի իլէ թահտիա օլունմուշ, վէ նէհր թէչքիլ իտէրէք քիչիւք ատալար արասընտան ճէրէեան իթմէքտե օլան Յիւրանսըն միւրուր իյլէմէքտե օլտուղու վասի պիր տահրա, Բրօվանս էեալէթինին շու ճիհէթինտե եէնի պիր Նիլ վատիսի թէչքիլ իթմէքտե պուլունմուշ օլտուղու միւշահէտե օլունուր իտի։

Պիլաքիս իքինճի եօլա կիտիլիր իսէ, մէնզարէ պիւսպիւթիւն տէկիշիր։ Եօլ սարպ վէ թէհլիքէլի վէ իքի թարաֆը բարմագլըգլա մուհաթ օլտուղու հալտե էնիշլէրլե պաշլաերպ, պիեապան վէ տար պիր տէրէնին աշաղըսընա գատար միւնթէհէլ օլուր։

Յաղլար չամ վէ մեշէ աղաճլարը լիլէ հօրթիւլմիշ օլուպ, ուֆուգ իսէ պաղէն գըր պաղէն գըրմըզըմանի վէ պաղէն տէ սարըլմասի ըէնկլերտե տիք գաեալըգ թէբէլեր սիսիլէսիյլէ մահաուա տուր։

Սարպ պիր տաղ թէբէսի իւզէրինտե քիւչիւք պիր տէրէ արասընտա տէրէպէյլիկինտէն դալմա պիր խարապէ, պիր դուլէ վէեախատան պիրի իլէ թահտիա օլունմուշ, վէ նէհր թէչքիլ իտէրէք քիչիւք ատալար արասընտան ճէրէեան իթմէքտե օլան Յիւրանսըն միւրուր իյլէմէքտե օլտուղու վասի պիր տահրա, Բրօվանս էեալէթինին շու ճիհէթինտե եէնի պիր Նիլ վատիսի թէչքիլ իթմէքտե պուլունմուշ օլտուղու միւշահէտե օլունուր

թիսապը օլմասրդը հալտե, հիւմնի սուրէթլէ եաշաեապիլմէսի իմքեանը՝, օ գատաը պաեիտ կէօրիւլմէկէ պաշլամըշ ուբը։

«Վագբա պու խուսուս ալագըլարընճա, վէհլէթէն (իլք նազարտա) բէք դարիպ կէօրիւնիւր, լաքին կիւզէլճէ միւթալաա իտիլիրսէ, մէզքիւր ֆիքրի գապալ իթմէմէք գապիլ օլամազ։

«Հաթթա, մահքէմէլէրի էն զիեատէ իշղալ իտէն չէյ, չօգ քիմսէլէրին գանունլարա ատէմի վուգուֆու տուր (վագբի օլմամասը տբը) տիեէպիլիրիմ։

«Մէսէլա, խանէսինի քիրաեա վիրէն պիր քիմսէ, գանուն տաեիրէսինտէ մուգավէլէ ագտ իթմէտիկինտէն նաչի, մէհաքիմի (մահքէմէլէրի) – միւսթէճիրի չըգարմագ իչին – այլարճա մէշղուլ իտէր։

«Գանունա ինթիսապը օլմասան (պիլմէեէն) պիր թաճիր, վատէսի հուլուլ իթմէտէն, պիր բոլիչանընն մէպլաղընը, հասպ էլ ինսանիեէ թէէտիեէ իտէր, լաքին, չու հալտէ, հասպ էլ գանուն, ալէյհինտէ սուեի իսթիմալ տավասը իգամէսինէ պիւեիւք պիր մէյսան աչմըշ օլուր, զիրա, իֆլաս իթմէք իւզրէ իքէն, մալ գաչըրմագ իհթիմալի վար տբը։

«Բէզալիք, ալաճագլարընը, ալաճագլարընը գուրթարամասը, վէ պօրճուլարընն պօրճլարընը էօտէմէքլէ պիթիրէմէմէսի, հեր, գանունա վուգուֆլարը օլմամագան նէշաթ իտէր։

Գանունլարա, վէ թապիրի ախէրլէ, իլմի հուգուգա լիւզումու տէրէճէտէ վուգուֆ քէսպ իթմէք իչին, Տէրսաատէթտէ պիր հուգուգ մէքթէպի թէշքիլ պույրուլմուշ, վէ արզու իտէնլէրին – պազը էվսաֆը ճամի օլմագ շարթըյա – պիլա իսթինա գապուլ իտիլմէսի, նիզամա բապթ իտիլմիշ տիր։

«Նու գատաը վարքի, մէքթէպի մէզքիւրտէ թահսիլ իթմէք, լագալլ տէօրթ նէնէ տէվամէ միւթեվագբի օլուպ, պունա իսէ, չօգ քիմսէլէրին, վէ պիլ խասսէ թաշրատա պուլունանլարընը, կէրէք վագբթլարը, վէ կէրէք գուվվէյի մալիյէեէլէրի միւսայիտ օլամազ։ վէ չու միւլահազաթա մէպնի տիր քի, իլմի հուգուգ խանէլէրինտէ թահսիլ իտիպ տէ աալիեէ մէէմուրիյեէթի եա տավա վէքեալէթի սիլքինէ տախիլ օլմագ արզուսինտէ պուլունանլարընը — ուսուլի տաեիրէսինտէ — իմթիհանա գապուլ օլունմալարընա, մէվատը նիզամյեէ իլէ միւսաատէ պուլրուլմուշ տուր։

Իշթէ, կէրէք ատլիեէ մէէմուրիյեէթի եա տավա վէքեալէթի իչին իմթիհան օլմագ արզուսինտէ պուլունան զէվաթա, վէ կէրէք — մուամէլաթ վէհարաքեաթընը, գանուն տայիրէսինտէ պուլունանթըսը պիր նէվ քիրէմիտլէ էօրթիլմիշ իտի։

Հէր զէման պու չայրն մավունաճըլարը պէքեար գալըպ, ալինաէն ալէյհ ֆամիլեա վէ չօլուգ չօճուղա մալիք տէկիլլէր իտի, տաղընթէքէսինտէ պիթմիշ օլան սօլմուշ դուրումուշ օթտան օթլանմագտա օլան իքի իւչ քէչի, մավունաճընընն թէքմիլ վարիտաթընը թէչքիլ իթմէքտէ իտի։

Եօլճուլար նատիրէն մէրգումուն խանէսինտէ իչէճէք պիր ֆինճան գահվէ պուլտուգլարը կիպի, նատիրէն չարապ ատախ պուլուրլար իտի, պունտան մատտա, մավունաճը չարապը իքրամ իտէր, վէ ֆագաթ սաթմագ, վէ բարա վիրմէք իսթէեէնէ լօգանթաճը օլմասրդը ճէվապընը վիրիր իտի։

Էլլի սէնէնի միւթէճավուզ օլարագ, Միրապօ մավունաճլըրը ամուճատան եէկէնէ կէօտա վէրասէթ թարիգիյլէ ենթիգալ իտիպ, պու սիլսիլէ չու սէնատթա մէշղուլ օլուրլար իտի։

Պու ֆամիլեա Դատարաշը օլուպ, Դատարաշ իսէ, Տիւրանս նէհրինին էօգարը ճիհէթինէ կէչիլմիքտէ, թէսատիւֆ իտիլէն քէօյ տիր, պու քէօյ չու զարիպ սիլսիլէնին մահէլլի վէլատէթի տիր։ Պու ատէմիէրէ Պարթալէյ թէսմիեէ վէ իթլաղ օլունուր իտի։

Մէզքիւր չայրն հեր իքի սահիլինտէ իգամէթ իտէնլէր, իլք մավունաճը օլան Ժան Պարթալէյի ասլա խաթըրլարընան չըգարմագլար իտի։

Ժան Պարթալէյ չու սէնատթընը իլք Իմբերաթօրլուղուն օնլարընա տօղրու լճրա իթմէքտէ իտի։

Ֆրանսանընն ճէնուպ էեալաթընտա մէզհէպ վէ բոլիթիկա հատիսէլէրի էքսիք օլմամաղլա, զըթայի մէզքիւրէնին տիկէր մէմալիքինտէ զուհուր իտէն հեր նէվի վուգուատթը սիեասիեէ վէ տինիեէ էեալաթը մէզքիւրէեէ աքսու սիրաեէթ իտէր իտի։

Ավինիօն տէհշէթէնկիզ վագաասը 1815ում Բէրթիւիս վէ հավալինէ աքսէնտաղը։ Թէէսիր օլմուշ իտի։

Շիմալտէ ուֆուգու էօրթէն Լիւզրօն նամ պիեապան միւթէսէլիմ էօգարը ճիհէթինէ կէչիլմիքտէ, թէսատիւֆ իտիլէն քէօյ տիր, պու քէօյ չու զարիպ սիլսիլէնին մահէլլի վէլատէթի տիր։ Պու ատէմիէրէ Պարթալէյ թէսմիեէ վէ իթլաղ օլունուր իտի։

Մէզքիւր չայրն հեր իքի սահիլինտէ իգամէթ իտէնլէր, իլք մավունաճը օլան Ժան Պարթալէյի ասլա խաթըրլարընան չըգարմագլար իտի։

Ժան Պարթալէյ չու սէնատթընը իլք Իմբերաթօրլուղուն օնլարընը